WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

НАРОДНА СКУПШТИНА

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ О РАДУ СРПСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН ЗА ВРЕМЕ СКУПШТИНСКОГ РАДА

ПРЕТПЛАТУ ПРИМА СРПСКО-КРАЉЕВСКА ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА И СВЕ ПОШТЕ У СРБИЈИ

ЦЕНА ЈЕ ЛИСТУ ЗА ЦЕО ОВАЈ САЗИВ:

ЗА СРБИЈУ . . . . . 5 ДИНАРА

ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ ТОЛИКО ИСТО С ДОДАТКОМ ПОШТАРИНЕ

УРЕЂУЈЕ СЕКРЕТАР СКУПШТИНСКИ
РАНКО ПЕТРОВИЋ

БРОЈ 12 НЕДЕЉА 27 ЈУНА 1893 ГОДИНА III

16 САСТАНАК

22 јуна 1893 у Београду

ПРЕДСЕДАВАЛИ НАЈПРЕ ПРЕДСЕДНИК,
Никола П. Пашић

А ЗА ТИМ ПОТПРЕДСЕДНИК,
Димитрије Катић

СЕКРЕТАР,
Милош Марковић

(НАСТАВАК)

(Саопштење министра привреде).

Исти гласи:

ЗАКОН

о

повластици датој г. Кости Михајловићу, машинском шлосеру и друговима из Крагујевца, за подизање фабрике за израду артије.

I

Кости Михаиловићу, машинском шлосеру и друговима из Крагујевца, даје се искључива повластица у Краљевини Србији за петнајест година на израду артије.

Ово повлашћено предузеће носиће назив „Прва краљевско српска искључиво повлашћена фабрика за израду артије Косте Михаиловића и другова," под којом ће се фирмом протоколисати код надлежног суда.

II

Ово повлашћено предузеће ослобођава се царине и узгредних такса, које се на царинама плаћају, за десет година и то:

а) на увоз машина, делова машинских и алата, потребних за устројство ове фабрике и рад у њој;

б) на увоз материјала за прераду, кога у Србији нема;

в) на извоз артије израђене у овој фабрици.

III

Повластичари се ослобођавају плаћања непосредног данка на ово повлашћено предузеће за десет година.

IV

Повластичари имају права, да у опште народним или државним шумама одсеку бесплатно грађу, која им је за подизање фабрике потребна, соображавајући се у томе прописима шумске уредбе.

V

Поред овде наведених олакшица, које се чине овом повлашћеном предузећу, уједначава му се још од стране државе употреба артије, израђене у овој фабрици, за све државне потребе.

Набавка артије вршиће се на начин у члану 32 закона о војним набавкама (Збор. 41 стр. 194).

VI

Повластичари се обавезују:

1, да ће фабрику артије подићи у таквом размеру, да се може у њој производити преко половине оне количине артије, која се сада у Србији највише троши;

2, да ће рад подизања фабрике почети у року од једне године дана, и да ће фабрику довршити и фабрикацију артије одпочети у року од две године дана, од дана потписа ове повластице.

VII

За сигурност остварења ове повластице, повластичари ће положити кауцију у 10.000 динара у новцу или у српским државним артијама од вредности, рачунећи номинално.

VIII

Повластичари не могу ову повластицу на другог пренети без допуштења Народне Скупштине, осим на законске наследнике.

IX

Ова повластица престаје:

а) по истеку 15 година;

б) ако повластичари не испуне услове у одељку VI-ом у коме ће случају и кауција припасти државној каси.

У случају под б) повластица престаје и кауција припада државној каси по решењу Народне Скупштине.

X

Министар Народне Привреде водиће, у име српске државе, врховни надзор над овим предузећем.

XI

Ова повластица ступа у живот од дана, када је Краљ потпише.

Препоручујемо заступнику Нашег Министра Народне Привреде, Нашем Министру унутрашњих дела, да овај закон обнародује и о извршењу се његовом стара, властима пак заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравају.

20 Априла 1890 год.
у Београду.

Милутин Гарашанин — Молим за реч.

Потпредседник — Хоћете ли о предлогу овоме да говорите?

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА www.unilib.rs

Милутин Гарашанин — Не о предлогу, него о начину, на који је он поднесен. Ја бих хтео да имам обавештења за што овај предлог није спроведен указом како се и остали предлози министара подносе, него овим обилазним путем.

Потпредседник — Ви сте хтели да кажете за што није овај предлог указом поднесен? (Да) Председништву то није познато, али ће се постарати и настаће да се то накнадно учини и да се добије и мишљење Државног Савета. У осталом по пословнику не мора Министар да подноси предлоге Скупштини само указом — бар то није изриком утврђено.

Милутин Гарашанин — Ниједан предлог министарски није до сада дошао Скупштини друкче него с указом Краљевим.

Потпредседник — Председништво ће учинити да се и та форма испуни. —

Изволте чути два указа Његовог Величанства Краља.

Секретар чита:

М И

АЛЕКСАНДАР I

по милости божјој и вољи народној

Краљ Србије

На предлог Нашег Министра финансија, а по саслушању Министарског Савета, решили смо и решавамо:

Овлашћује се Наш Министар Финансија, да Народној Скупштини сазваној у ванредан сазив за 1 Јуни ове године поднесе на решење: буџет прихода и расхода дуванског и солског монопола за буџетску 1893 годину.

Наш Министар финансија нека изврши ово Наше решење.

15 Јуна 1893 год.
у Београду.

АЛЕКСАНДАР с. р.

Министар финансија,
Др. М. В. Вујић с. р.

(Овај се буџет штампа као V прилог „Народне Скупштине“).

За тим

М И

АЛЕКСАНДАР I

по милости божјој и вољи народној

Краљ Србије

На предлог Нашег Министра Финансаја и Нашег Министра Грађенина, а по саслушању Министарског Савета, решили смо и решавамо:

Овлашћују се Наши Министи: Финансија и Грађевина, да Народној Скупштини сазваној у ванредан сазив за 1 Јуни ове године поднесу на решење; буџет расхода дирекције државних железница за буџетску 1893 годину.

Наши Министри: Финансија и Грађевина нека изврше ово Наше решење.

15 Јуна 1893 год.
у Београду.

АЛЕКСАНДАР с. р.

Министар финансија,
Др. М. В. Вујић с. р.

Министар грађевина,
Ст. Станковић с. р.

Потпредседник — Оба ова предлога упућује се одбору финансиском. —

Изволте чути једну молбу посланика за одсуство.

Секретар чита:

Народној Скупштини

Молим Народну Скупштину да ми дâ одсуство за осам дана.

22 Јуна 1893 год.
у Београду.

народни посланик,
Ранко Б. Тајсић

Потпредседник — Одобрава ли Скупштина тражено одсуство? (*Одобрава*).

Изволте чути још једну молбу за одсуство.

Секретар чита:

Народној Скупштини

Услед неодољивих домаћих, послова нужно ми је шест дана одсуства. За то молим Народну Скупштину за одсуство.

19 Јуна 1893 год.
у Београду.

Андрија Степановић
народни посланик.

Потпредседник — Одобрава ли Скупштина тражено одсуство? (*Одобрава*). —

На реду је извештај одбора за преглед предлога законског о трошарини. Молим г. известиоца да прочита извештај.

Известилац Никодије Милетић чита:

ИЗВЕШТАЈ

о предлогу закона о трошарини

Народној Скупштини

Одбор за предлог закона о трошарини проучио је овај законски предлог и о њему подноси свој извештај

Трошарина државна, по државном буџету за 1892-гу годину, који је законом усвојен и за ову годину, предвиђена је као јака буџетска позиција прихода државних. Поимајући сву тежину наших финансиских прилика, а с обзиром на то, што предмети оптерећени трошарином, која се у овом законском предлогу тражи, нису такве каквоће, да су неопходно потребни као намирница, — одбор овај нема шта у начелу против исте за сада приметити, с тога има част предложити Народној Скупштини, да овај законски предлог о трошарини у начелу изволи примити.

Што се појединости овог предлога тиче, одбор је код појединих чланова закона по пристанку г. министра финансија учинио неке измене, и саопштавајући их Скупштини, има част умолити је да их усвоји; тако:

Код члана 4-ог тачке 10-те подићи стопу трошарине од 50 на 100 дин. од 100 кгр.

Код тачке 11-те истог члана, подићи стопу трошарине од 30 на 50 дин. од 100 кгр.

Код члана 5-ог, става другог, изоставити реч „нарочити.“

Код члана 6-ог става другог код суме кредита,
на место од 2000—4000 ставити од 1000 до 3000
„ „ „ 4000—6000 „ „ 3000 „ 6000.

Код последњег става истог члана а код речи „државни“ додати и *државом огарантовани.*

Код члана 12-ог и у првом и у другом ставу изоставити речи „и у првом степену.“

Код члана 15-ог у првом ставу у место предложене суме кредита министру финансија до 60000 ставити до 50000 динара.

WWW.UNILIB.RS

Предлажући како овај законски предлог у начелу, тако и ове измене, одбор има част скренути пажњу Народној Скупштини на приложено одвојено мишљење код члана 16-ог овог предлога.

18 јуна 1893 год.
у Београду.

Председник одбора,
Д. Ћирковић

Известилац,
Ниподије С. Милетић

чланови:

Ј. М. Селић, Максим Сретеновић, Велимир Карић, Светозар Славковић.

ОДВОЈЕНО МЊЕЊЕ

Код члана 16 овог предлога законског не могу да се сложим са већином одборском, јер налазим да је непотребан да постоји у овом закону Разлоге изнећу Скупштини.

20 Јуна 1893 год.
у Београду.

Члан одбора,
Димитрије Ћирковић.

Потпредседник — Извештај одборски наштампан је и раздан посланицима. С тога се овај предмет може ставити сутра на дневни ред. Усваја ли Скупштина да дође сутра на дневни ред? (*Усваја*). —

Изволте чути извештај одбора, који је прегледао предлог г. Министра Просвете и Црквених послова да се ове године не врши ревизија у основним школама.

Известилац Ранко Петровић чита:

ИЗВЕШТАЈ
Народној Скупштини
о чл. 73 закона о основним школама

Одбор, избран да проучи и оцени предлог, којим се овлашћује Председник Министарског Савета, Министар Просвете и црквених послова: да се, изузетно, од наређења чл. 73 зак. о основним школама за $189^2/_3$ школску годину, не наређује извршење надзора ради оцене учитеља — свршио је свој посао и има част поднети о томе свој извештај.

Поремећај државнога живота Србије, извршен 9 августа прошле године, није могао поштедети ни народну просвету. Овај се поремећај најјаче испољио на огромном броју премештаја наставничког особља по основним школама. Тако извршено је од 9 августа до 1 априла 774 учитељска премештаја, који се никаким интересом школе ни наставе не могу правдати.

По добивеним службеним подацима премештено је: у августу 3; у септембру 169; у октобру 256; у новембру 101; у децембру 48; у јануару 73; у фебруару 94 и у марту 30 наставника.

Као што се из ових бројева види, премештаји учитељски вршени су понајвише у оним месецима, када је настава имала бити најинтензивнија; вршени су и у оним месецима, када се не сме примити ни оставка учитељу на службу (без крупне његове штете), ако би је поднео, те да се тиме не би омео годишњи успех школе (чл. 54 закона о основним школама): вршени су премештаји и у месецима, у којима се само смрћу упражњена места попуњавају.

Овако велики број премештаја наставничког особља није могао бити ни у интересу просветног буџета, који је и иначе врло скроман, јер је премештено по потреби 447 наставника; а није могао бити ни у материјалном интересу појединих учитеља, јер су многи премештени у овоме кратком року по два, три и четири пута.

С тога одбор је потпуно сагласан са мишљењем Господина Председника Министарског Савета, министра просвете и црквених послова, да је оваквим премештањем наставника заиста прекидан редован школски рад и тиме до крајње мере ометен.

Одбор тако исто цени и надзор Господина Председника Министарског Савета, по коме је редован ток наставе ремећен и честим случајевима владе заразних дечијих болести, те и у оним местима, где нису стигли неоправдани премештаји, настава није могла ни с тога имати у овој школској години довољно успеха. А донекле су је могли ометати земљотреси, због којих су у овој години неколике школе са свим затворене.

Одбор није могао предвидети ни то, да и они, вазда послу наставе одани школски посленици, који су истина остали поштеђени од невремених премештаја и других месних ометања — да ни овакви посленици нису могли својски и предано радити под утицајем непрекидног гоњења и премештања учитељског, те ни тамо није очекивати прописаног школског успеха.

На основу свију изнесених разлога, Одбор дели мишљење Господина Председника Министарског Савета, министра просв. и црквених послова: да је немогућно ове школске године извршити школски надзор ради оцене успеха учитељског по пропису члана 73 закона о основним школама, нити постићи тиме и најмању правичност у оцењивању рада наставничког — те има част предложити Народној Скупштини, да изволи усвојити по овоме предлогу овако решење:

1, Овлашћује се Председник министарског Савета; министар просвете и црквених послова, да чланом 73 закона о основним школама прописани надзор ради оцене учитељског успеха, не изврши у овој $189^2/_3$ школској години;

2, Срачунавање оцене за периодску повишицу плате извршиће се према резултатима, прописанима чл. 6 закона о учитељским платама без обзира на то, што нема овогодишње оцене.

На послетку одбору је част овде навести, да је се и Господин Председник министарског Савета, министар просвете и црквених послова сагласио са овим одборским предлогом.

18 јуна 1893 год.
у Београду.

председник одбора,
Стеван Д. Поповић

известилац,
Ранко Петровић

чланови:

прота Милан Ђурић, Милош Марковић, Ђока Стојковић, Алекса Ратарац, Митар Мићовић.

Потпредседник — И овај је извештај наштампан и раздат посланицима. Усваја ли Скупштина да и он дође сутра на дневни ред? (*Усваја*). —

Изволте чути извештај одбора који је проучио предлог законски о општој царинској тарифи.

Известилац Андра Параћанин чита:

ИЗВЕШТАЈ
Финансијског Одбора
Народној Скупштини

Предлог закона о општој царинској тарифи, који је Народна Скупштина упутила финансијском одбору, овај је одбор проучио. У овоме што иде, част му је поднети Скупштини свој извештај.

Финансијски одбор налази да ваља примити измене, које је предложио Државни Савет. Оне су стављене на своје место у самом предлогу.

Осим овога одбор је пристао на измену, коју је предложио Министар финансија. Она је код члана XV где се тачка 8 овако мења:

8, Статистична такса:

а), пет пара од једнога колета робе или комада, а ако је више, онда по две паре;

б), десет пара од хиљаду килограма једноставне робе или кубнога метра.

Код овога члана одбор налази, да ради јасности, први став другога одељка у тачки 11-ој ваља да гласи овако:

«Таксе од 1—10 јесу државне; а она под 11 (калдрмарина) наплаћује се у корист оних општина, којима царинарница по називу припада.“

Још су по министрову предлогу примљене у извозној тарифи ове измене:

I Артија испод додати

непрерађене:

Изнад броја 5 додати

прерађене:

У одељцима „Царина дин. пара“ измени:

Бр.	41	уместо	160	са	120.
Бр.	108	„	25	„	50.
„	109	„	60	„	100.
„	111	„	30	„	100.
„	112	„	60	„	150.
„	115	„	2	„	3.
„	126	„	0,40	„	0,50.
„	183	„	20	„	30.
„	184	„	20	„	45.
„	185	„	50	„	60.
„	186	„	50	„	60.
„	187	„	80	„	60.
„	188	„	80	„	25.
„	189	„	120	„	80.
„	190	„	120	„	100.
„	191	„	140	„	120 дин.
„	195	„	80	„	100 „
„	196	„	100	„	120 „
„	197	„	20	„	30 „
„	206	„	6	„	16 „

„ 211 додати иза речи „. . . . . од шећера, *грожђа* или кромпира а царина у место 3 треба 2 динара.

Бр. 225 у место 7,50 треба 10 дин.

„ 235 „ 5— „ 10 „

„ 242 „ 0,40 „ 0,50 дин.

„ 246 додати: „*и мириси за фабрикацију сапуна*“

„ 247 избацити „*шелак*“

„ 248 додати реч „шелак“ и у место 7,50 дин. царина да буде 10 дин.

„ 252 уместо 20 треба 30 дин.

„ 259 „ 15 „ 20 „

„ 260 „ 50 „ 60 „

„ 263 „ 25 „ 50 „

„ 266 да гласи: „Орахово, ланено, рицинусово, кокосово и палмово уље, у опште биљно и минерално уље за техничке циљеве“ а царина у место 4 да буде 2 динара.

Бр. 268 уместо 1,40 да буде 0,50

„ 273 да гласи: „Лој без разлике, олејин, дроб од масти и уља, маст из костију и вуне, восковарина (цибра од меда и воска).“

Бр.	288	уместо	25	да	буде	30
„	289	„	32	„	„	45
„	290	„	30	„	„	40
„	291	„	40	„	„	50
„	292	„	65	„	„	75

У извозној тарифи:

Бр. 11 у место 1 д. да буде 1,20 дин.

Ова општа царинска тарифа, од које је предлог пред Скупштином, разликује се од оне, која за сад вреди, нарочито својом првом половином — царином на увоз. Сад је по овом предлогу знатно смањена, али је ипак много већа од оне у уговорним тарифама. Остављено је дакле, да се и даље могу чинити олакшице државама, које хтедну с нама ступити у нарочиту трговинску везу. Разуме се по себи да одбор замишља, да ће се олакшице узајамно само чинити. Но и у овом случају не мисли се, да са увозном царином ваља ићи испод већ уговорених стопа, са изузетком предмета, који су потребни за индустријске циљеве у земљи.

Далеко је већу пажњу одбора на се обратила извозна тарифа. Поређењем са досадашњом нашло се, да се на мало места разликују, али да је на овима разлика доста знатна.

Нарочито се истиче разлика код сувих шљива, које су досадашњом тарифом биле оптерећене са 0,75 дин. од 100 кгр., а садањом са 1,50 дин. за исту количину, дакле два пута већом извозном царином. Ова врста наше извозне трговине врло је знатна, те ће и царински приход од ње јако одметнути. Одбор је ово приметио, али је водио рачуна и о овом оптерећењу, да оно не помете сам извоз.

Али после обавештења Министра финансија, да су о овој ствари, као и о другима у овој тарифи, упитани меродавни кругови за трговачка питања и да су они тврдили, да шљива може поднети оволико повишену царину — одбор је пристао по предлогу.

Да би се пак олакшало извозу пшенице, извозна је царина смањена са 0,25 дин. од 100 кгр. Овим се нарочито ишло на олакшицу овој важној врсти нашега извоза, што је — и ако мање но из других земаља — јаче но до сад оптерећен њен увоз у Аустро-Угарску.

На послетку јака је разлика у извозној царини за коње. Сад је стављена осам пута онолика царина, колика је досад била. Ова мера има потпуно оправдања с обзиром на наше земаљске потребе.

Само што искључиво при овој мери не смемо остати: ваља се другим путем састарати да се и сој поправи, те да временом колико је више могућно, понестане што је слабо и крцато.

Као што Народна Скупштина види из овога извештаја, одбор је мишљења, да ваља примити предложени закон о општој царинској тарифи с оним изменама, које су казане у почетку.

17 јуна 1893 год.
Београд.

ПРЕДСЕДНИК ОДБОРА,
Рад. Милетић

ИЗВЕСТИЛАЦ,
Андр. В. Параћанин

ЧЛАНОВИ:
Лаза Илић, Ран. Б. Тајсић, Ј. Ж. Јовановић, са одв. мишљ., Ђока Ж. Брачинац, Арса М. Дреновац, Ђ. Милијашевић, Милош Марковић.

Потпредседник — Усваја ли Скупштина да и овај извештај дође сутра на дневни ред? *(Усваја)*. —

На реду је извештај одбора за преглед и оцену посланичких предлога.

Секретар **Љуба Јоксимовић** чита извештај одбора:

ИЗВЕШТАЈ

одбора за оцену посланичких предлога

Народној Скупштини

Одбор за преглед и оцену посланичких предлога проучио је предлог Димитрија Илицановића и другова, па је нашао да је у законском облику написан; те с тога предлаже:

Народној Скупштини, да изволи према чл. 44 закона о пословном реду у народној скупштини, донети о томе своју одлуку.

19 Јуна 1893 год.
у Београду

Председник,
Ран. Б. Тајсић

Чланови:
Ђ. Милијашевић, Здр. М. Пауновић, Милоје Барјактаровић, Бог. Поповић, М. Н. Миљковић, Дим. Карић, Тодор Радовановић, В. Ћирковић, Марко Петровић.

Потпредседник — Скупштина треба да одлучи оће ли се овај предлог упутити преко владе Државном Савету или не? С тога ћу да ставим на гласање: ко је за то да се овај предлог упути преко владе на оцену Државном Савету, тај ће седети, које против нека устане. (*Сви седе*). — Објављујем да је Скупштина одлучила да се предлог упути Државном Савету на оцену. —

Изволте чути извештај одбора, који је проучио акт о оптужењу Војина Ћирковића народног посланика.

Известилац Лука Лазаревић чита:

Народној Скупштини

Одбор изабран да проучи, имали места захтеву првостепеног нишког суда, да се г. Војин Ћирковић народни посланик може узети на одговор за време трајања његовог посланичког мандата, а по предметима његових оптужења због увреде и клевете путем штампе, нанете г. г. Димитрију Цветковићу проти и Панти Дробњаку из Пирота.

Одбор је разгледао акта ових оптужења и нашао је: да су ове кривице за које се посланик г. Ћирковић тужи, као штампарски преступи такве природе, да нема места, да се г. Ћирковић за ова дела, узима на одговор за време трајања његовог посланичког мандата, а на основу прописа чл 125 земаљског Устава.

Подносећи овај извештај, одбору је част предложити Народној Скупштини да га изволи усвојити,

18 јуна 1893 год.
Београд.

Председник Одбора,
Максим Сретеновић

Известилац,
Љ. Јоксимовић

Чланови:
Сотир Аранђеловић, Стојан Станковић, Јован Симоновић, Вел. Карић, Мих. Мартинац.

Председник — Усваја ли Скупштина, да претрес по овоме предмету дође сутра на дневни ред? (*Усваја*). —

На реду је други претрес предлога законског о буџету. Молим г. известиоца да заузме место.

Заменик известиоца Др. Лаза Илић чита чл. 1.

Потпредсеник — Пошто нико не тражи реч, стављам на гласање: које зато да се прими чл. 1 нека седи, ко је против нека устане? (*Сви седе*).

Објављујем да је усвојен чл. 1.

Заменик известиоца чита: чл. 2.

Потпредседник — Ко је за то да се прими чл. 2. нека седи ко је противан нека устане? (*сви седе*). Објављујем да је, усвојен чл. 2.

Заменик известиоца чита чл. 3.

Председник — Ко је за то да се прими чл. 3. нека седи, ко је противан нека устане? (*сви седе*). Објављујем да је усвојен чл. 3. —

Са овим је свршено и друго читање буџета државних прихода и расхода. С тога ћемо сада приступити поименичном гласању. Ко је за то да се буџет прими казаће *за*, ко није, казаће *против*.

Секретар Љуба Јоксимовић прозива:

Алекса Трајковић *за*; Андра Ђорђевић *за*; Андра Николић *за*; Андрија Параћанин *за*; Анта Радосављевић *за*; Антоније Поповић *за*; Арсеније Прокопијевић *за*; Богосав Поповић *за*; Велимир Карић *за*; Владимир Поповић *за*; Владислав Павловић *за*; Војин Ћирковић *за*; Вуча Николић *за*; Димитрије К. Димовић *за*; Димитрије Карић *за*; Димитрије Ћирковић *за*; Доброслав М. Ружић *за*; Драгутин М. Дединац *за*; Ђока Бојић *за*; Ђока Брачинац *за*; Ђока Владић *за*; Ђока Стојковић *за*; Ђура Милијашевић *за*; Ђура Хрватовић *за*; Живан Сретеновић *за*; Живко Малопарац *за*; Здравко Пауновић *за*; Јован Николић *за*; Јован Сопроновић *за*; Јован Станковић *за*; Јован Шемлић *за*; Јованча Стојановић *за*; Јоца Ж. Јовановић *за*; Јоца С. Јовановић *за*; Др. Лаза Докић *за*; Др. Лаза Илић *за*; Лазар Прокић *за*; Лука Лазаревић *за*; Љуба Јоксимовић *за*; Љуба Ковачевић *за*; Љуба Николић *за*; Љубисав Благојевић *за*; Марко Швабић *за*; Мика Даниловић *за*; Мика Х. Тонић *за*; Максим Сретеновић *за*; Милан Ђурић *за*; Милан Милићевић *за*; Милосав Витић *за*; Милош Ђорђевић *за*; Милош Марковић *за*; Милун Миљковић *за*; Милутин Гарашанин *за*; Митар Миновић *за*; Миња Бранковић *за*; Михаило Веселиновић *за*; Др. Михаило Вујић *за*; Михаило Косовљанин *за*; Михаило Марковић *за*; МихаилоРадовић *за*; Михаило Ристић *за*; Михаило Стојковић *за*; Никодије Милетић *за*; Никола Николић *за*; Никола Поповић *за*; Павле Крстић *за*; Павле Поповић *за*; Павле Ранковић *за*; Павле Смиљанић *за*; Павле Станковић *за*; Пера Велимировић *за*; Петар Ђаковић *за*; Петар Максимовић *за*; Петар Павловић *за*; Радован Милетић *за*; Радован Поповић *за*; Раша Милошевић *за*; Раша Нинић *за*; Сава Милићевић *за*; Светозар Милосављевић *за*; Светозар Славковић *за*; Сретен Гогић *за*; Др. Станојло Вукчевић *за*; Станко Петровић *за*; Станча Виденовић *за*; Стојан Новаковић *за*; Стојан Станковић *за*; Тодор Дидић *за*; Тодор Радовановић *за*; Урош Плазина *за*; Димитрије Катић *за*;

Потпредседник — Изволте чути резултат гласања. Гласало је свега 93 посланика и сви су гласали за. Према томе усвојен је буџет државних прихода и расхода за 1893 год.

На реду је извештај одбора финансиског о накнадном кредиту од 320 дин. за плату главног марвеног лекара. Молим г. известиоца да заузме своје место.

Известилац Др Лаза Илић — Чита извештај одбора (види стр. 77.)

Анта Радосављевић — Господо, овај ванредни кредит у 320 дин. што се предлаже Скупштини, да га она усвоји ја сам мишљења, да се данас скине са дневног реда, а то са ових разлога, које ћу навести. Пошто је нама свима познато оно кретање у свима струкама, то мислим да код свих министарстава мора бити прекорачења кредита и ја тражим да сва министарства поднесу предлоге о ванредним кредитима у један пут Скупштини на одобрење. Ја молим Скупштину, ако се слаже са мојим мишљењем, да ме потпомогне у томе (Устаје довољан број).

Потпредседник — Пошто је предлог г. Анте потпомогнут од довољног броја посланика, то стављам на гласање: које за то да се овај предлог усвоји и да се оставе ови кредити т.ј. да се у један пут реши о свима ванредним кредитима нека седи, а ко је против, нек устане? (*сви седе*) — Објављујем да је Скупштина усвојила овај предлог. —

С овим је исцрпљен данашњи дневни ред, с тога данашњу седницу закључујем а заказујем другу седницу сутра у 8 часова пре подне. Дневни ред објавиће се.

(Састанак је закључен у $10^1/_2$ часова.)

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

17 САСТАНАК

23 јуна 1893 у Београду

ПРЕДСЕДАВАО ПОТПРЕДСЕДНИК,
Димитрије Катић

СЕКРЕТАР,
Станојло Вукчевић

Присутна су сва господа министри.

Потпредседник Д. Катић — Отварам седницу седамнајестог састанка. Изволте чути протокол 16 састанка.

Секретар Милош Марковић прочита.

Потпредседник — Прима ли Скупштина прочитани протокол? (*Прима*).

Изволте чути молбе и жалбе које су упућене Скупштини.

Секретар Ст. Вукчевић чита:

Јелка Милосављевић, учитељица из Божевца Илија Мутавџић, судија у пензији; Танасије Радовановић, учитељ; и Херман Милер — моле да им се уваже извесне године службе;

Радован Николић, бив. кувар; Лазар Пандуровић, бив. надзорник Сењског мајдана; Милка, удова пок. Трифуна Игњатовића; и Параскева, пок. Петра Јовановића — моле за државну помоћ;

Суд општине Горњо-Белоречке моли за државну помоћ ради подизања школе;

Јанко Станковић из Ниша моли да не плати извесни приватни дуг;

Стеван Ђорђевић из Мртвице, моли да му се врати више наплаћена пореза;

Младен Миљковић и др. из Бивановице, моле да им извесну штету накнаде извесни сељани;

Сељани из Врандола моле, да се поново премери општинска утрина;

Сељани из Дадинца, Јастрепца, Градишта и Ков. Баре, моле да иста села образују једну засебну општину;

Ранко Неговановић из Стубла, жали се на В. Брадића због извесне државне земље.

Потпредседник — Све ове прочитане молбе упућују се одбору за молбе и жалбе. —

Изволте чути једну молбу за одсуство.

Секретар Ст. Вукчевић чита

Народној Скупштини,

Пошто ми је преко потребно, због домаћих послова осам дана осуства, зато молим Скупштину да ми их одобри.

21 јуна 1893 год.
Београд.

Филип Милојевић

Потпредседник — Одобрава ли Скупштина тражено одсуство? (*Одобрава*). —

Сад изволте чути два указа.

Секретар Лука Лазаревић чита:

МИ

АЛЕКСАНДАР I

по милости божјој и вољи народној

Краљ Србије

На предлог председника Нашег министарског савета Нашег министра просвете и црквених послова, а по саслушању Нашег министарског савета, на основу члана 141 Устава:

Овлашћујемо председника Нашег министарског савета, да предложи Народној Скупштини, сазваној у ванредни сазив, господу Народне посланике:

Рашу Милетића, Министра у пензији и Велимира Тодоровића, јавног правозаступника као Наше кандидате за попуњење једног места члана Државног Савета, које је остало упражњено изласком из Државног Савета г. Алимпија Васиљевића, кога је Народна Скупштина била изабрала из Наше листе за Државног Саветника.

Председник Нашег Министарског Савета нека изврши овај указ.

22 Јуна 1893 год.
у Београду.

АЛЕКСАНДАР с. р.

Председник Министарског Савета,
Министар Просвете и црквених послова,
Д-р. Л. Докић с. р.

МИ

АЛЕКСАНДАР I

по милости божјој и вољи народној

Краљ Србије

На предлог председника Нашег министарског савета, Нашег министра просвете и црквених послова, а по саслушању Нашег министарског савета, на основу чл. 141 Устава:

Овлашћујемо председника Нашег министарског савета, да предложи Народној Скупштини, сазваној у ванредаи сазив господу:

Алексу Спасића управника фондова у пензији и Светомира Николајевића професора Велике Школе као Наше кандидате за попуњење једнога места члана Државног Савета, које је остало упражњено услед пензионисања г. Димитрија Голубовића, кога је Народна Скупштина била изабрала из Наше листе за Државног Саветника.

Председник Нашег министарског савета нека изврши овај указ.

22 јуна 1893 год.
у Београду

АЛЕКСАНДАР с. р.

Председник
Министарског Савета,
Министар
просвете и црквених послова,
Д-р. Л. Докић с. р.

Потпредседник — Избор Саветника може се извршити у сутрашњој седници. Је ли вољна Скупштина, да се избор саветника стави на дневни ред за сутрашњу седницу? (*Јесте*). —

Сад прелазимо на дневни ред. На дневном је реду прво претрес предлога госп. мин. просвете и црквв. дела да се ове године не врши ревизија у основним школама. Изволте чути г. известиоца.

Известилац Ранко Петровић чита прво предлог г. министра (ст. 65); мишљење Држ. Савета (ст. 66) а за тим извештај одборски о њему (ст. 91).

Потпредседник — Сад да приступимо начелном претресу овога претреса. Има реч г. Ђока Стојковић.

Ђока Стојковић — Држим да је извештај одборски довољно јасан и исцрпан за све што се имало казати у прилог предлога господина мин. просв. и црквв. дела. Кад се врше премештаји учитељски у месецу фебруару, кад се они чине на 2—3 месеца пред испите, и кад се за годину дана изврши преко 700 премештаја — онда се може замислити, каква је била настава за ову годину. Изгледа да је канцеларија минист. просвете била смештена у министарству полиције. Чим је који писар или капетан затражио да се који учитељ премести, то

је одмах извршивано. Отуда се могло десити да у једној школи нађу се постављена по три учитеља, а међутим треба само један, такав је случај био у Великој Јасикови у округу крајинском; и у Д. Белој Реци, округу црноречком. Сем тога дешавало се да се учитељи с једног краја Србије премештају чак на други крај, као што је био случај са Крупањским учитељем који је премештен чак у Врбовац, окр. црноречки и то баш у очи избора. Најзад могу додати још једну околност која доприноси да се овај предлог г. министра прими, а међутим у извештају одборском није поменута.

Зна се да премештаје учитељске у министарству врши начелник, који је и у осталим пословима десна рука министру. А какав је био начелник министарства просвете под прошлом владавином, г. Јеша Илић? Ја нећу да улазим у његову богословску спрему, која је према целом раду прошле владавине била достојна за њен просветни програм о реформисању школа и подизању универзитета, него ћу говорити о једној другој подобности, коју је показао за време кад је био ревизор осн. школа у крајинском округу. Он је тада имао обичај да од учитеља наплаћује по 20 дин. и флашу вина. Могу вам показати једну његову карту — посетницу, из које ће се ово што рекох моћи све видети. Она гласи овако: чита:

Мирку Петровићу

УЧИТЕЉУ

Драги Мирко!

Праштајући се са крајинским срезом и залазећи у планине, међу хајдуке, сетих се тебе и шаљем ти братско поздравље.

У Брусницима добих 20 динара и флашу вина, у Тамничу не добих ништа. Ако што добијем, купи вина.

Твој

Јеврем А. Илић

Господин Јеша Илић, као што се из овога види уцењивао је учитеље и од њих тражио по 20 динара; а ако тога није било, довољно је била и флаша вина.

Он је истина објашњавао доцније у јавности да је тих 20 динара узимао на рачун наших књига и ако то у карти не стоји. Па узмимо да је и тако било, ипак је мало части за једног ревизора да приликом давања оцене учитељима, од које зависи будућност учитељска, наплаћује неке старе и сумњиве дугове за неке силом натурене књиге. То је на фини начин уцена, јер ће сваки учитељ радије дати и 200 динара, но да му пропадну 4 године службе и изгуби периодску повишицу. И ако је г. Илић покушао објаснити ово мито од 20 динара, ипак му је сметала флаша вина. Није ваљада и она за књиге. Он вели: примио сам је од свештеника брусничког а не од учитеља. Но заборавио је рећи да је свештеник отац учитељев и да с њим живи у једној кући и у задруги. Дакле опет види се да је флашу вина примио од учитеља. Кад такав човек заседне у министарство просвете као начални министарства онда није чудо, што су се могла дешавати онаква гоњења учитеља и онакви премештаји, као што су били под прошлом владавином.

Најбољи и најспремнији учитељи који су имали да школују своју децу добијали су најгора и најзапуштенија места, а двојкаши најбоља места. На жалост, против овог недозвољеног рада у служби, највиша просветна власт није ни до данас ништа предузела, као и да не постоји дисциплинарни суд, те овај господин и данас васпитава младеж у богословији, наравно по системи од 20 динара и флашу вина. Да је подуже остала либералска најезда могли би дочекати да овај господин учитељска места даје на добош. Из тих разлога а и из оних што их је одбор у своме извештају изнео, довољно се види какво је стање било у нашим основним школама за ову шк. годину, и с тога ја држим да извештај одборски треба потпуно усвојити. А ове жалосне појаве са школом и учитељима под прошлом владавином могу послужити Скупштини да нађе пута и начина да их у будуће не буде, и да се школа и наставници сачувају од таквих реформатора, који почињу свој програм: подизање универзитета и реформисања школа: придизањем по 20 дин. и флаше вина од сиромашних учитеља.

Стојан Новаковић — Пред нама је, господо, законски предлог, који се износи да га ми одобримо а овамо све што је у њему предложено свршено је, нити би се могло поправити, ако ми овај предлог не бисмо усвојили.

Предлогом се тражи, да се надзор над основним школама према чл. 73 закона о основним школама не извршује ове године. Ако Скупштина овај предлог одобри, ми смо у ствари само одобрили поступак Господина Министра Просвете, који је сам собом наредио, да се не извршује поменути члан реченог закона, али кад не бисмо ми хтели да усвојимо овај предлог Министра Просвете, кад би смо му казали: ми мислимо да се чл. 73 закона о основним школама мора извршити, и кад је закон, нека се и извршује шта би тада било? Да ли би могао тада министар тај закон извршити? Ја мислим, да ову неправилност треба забележити, јер двоје може бити: или се Народном Преставништву закон износи на решење, онда кад оно има пред собом одрешене руке, да се може упуштати у оцену тога закона — то значи, да може, ако предлог Министров не прими, бити онако како закон прописује; или је то већ извршено и у том случају не би се могло ништа друго учинити; него да се од нас тражи одобрење за оно, што је противу јасне наредбе законске извршено.

Јер овде ми данас у ствари нисмо пред законским предлогом, да се овај члан не извршује, него ми смо већ пред не извршеним чланом тога закона. Данас је 23 јуни и кад не би смо нашли разлога да примимо овај предлог Министров шта би било? Каквим би се начином извршио надзор, како би се то учинило.

По мојем мишљењу, ма колико да има основних разлога, да се овако чини, како је господин Министар Просвете предложио, налазим, да опет има разлога, по којима се може и противно радити.

Извештај одборски, каже, да је 774 учитеља кренуто и премештено. Ако добро памтим, у Србији има свега на 1500 учитеља, дакле једна половина је премештена, а једна половина остала је на свом месту. Зашто онда та друга половина, која је остала на свом месту, зашто дакле тих неколико стотина учитеља, који су преко целе године редовно радили, да се лише оцене; за што да њихове школе не буду прегледане? Може бити, да би боље било да се казало: да се надзор изврши и над оним учитељима, који су кретани и премештани, с једног краја на други а да се по наредби самога закона околности неповољне узму у рачун, па у извесним приликама да се преглед и са свим изостави. То би било најсагласније и са законом и са суштаственим потребама школским.

Али сем тога, закон и наредбе о надзору у основним школама, не гледају само на учитељски рад и успех, него и на многе друге ствари, које се тичу школе и рада школског, а на које министарство као врховна власт има да пази. А ту долазе сви они захтеви школског закона о потребама школским о дужностима школских и политичких општина, родитеља, осталих школских власти и чинилаца. Све то треба да прегледа надзорник. Он треба да види и како су деца ишла у школу и како је школска општина вршила оно, што има по закону да врши и како је снабдевена школа школским потребама, књигама, какве су зграде, како су издржаване, јесу ли оправне или неоправне и т. д.

Напослетку, само тога ради, могао се одредити надзор над основним школама; али ма да се сад нема шта друго чинити до примити овај закон опет мислим, да би правилније било, да је господин Министар од нас тражио, не да му оваки закон одобримо, него да му дамо одобрење што није извршио чл. 73 зак. о основ. школ., те да се не би пред нас износио предлог, који се тиче предмета већ извршеног, који већ не може бити предмет никакве дискусије.

WWW.UNILIB.RS УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Председник министарског савета, министар просвете и црквених послова д-р Докић — Имам само да дам објашњење на говор г. Стојана Новаковића.

Ревизија, истина, није извршена као што он каже, али је све готово — да се изврши. Ако Скупштина данас одбије поднесени предлог, ја ћу одмах наредити ревизију. Ревизори су изабрани, и могли би одмах почети рад. Истина било би малих тешкоћа то сад отпочети, али ипак би се могло извршити, пошто је све спремљено и ствар зависи од тога, како ће Скупштина да реши.

Ако Скупштина не прими предлог, биће ревизије, прими ли га неће бити ревизије. Према томе ја сам и могао тражити само овлашћење, да се не врши ревизија, а не накнадно одобрење за то што није било ревизије.

Михаило Радовић — Поштовани г. посланик Стојан Новаковић, кога ја врло високо ценим као вредна и ваљана познаваоца школских ствари, говорио је о том: како овај предлог г. министра просвете одузима могућност да се изврши ревизија, ако га Скупштина одбије. Ја мислим, да само онако гоњење учитеља ставља немогућност да се ревизија изврши.

Господо, деца у основним школама нису имала прилике ни да се упознају са својим учитељима а камо ли да уче, јер су учитељи тако често гоњени и премештани, да се може слободно рећи да наставе није ни било и да се у школи није могло ни радити. И у оваквом стању ревизија би промашила свој задатак, који у редовним приликама има, а тај је да донесе процену труда школских наставника, и успех који су они постигли. У опште цела настава била је прекинута, нико није водио рачуна о томе, онда, разуме се, није се могла ни одредити ни ревизија, те да она буде оно, што треба да је: да води рачуна о свима приликама.

Ако сад узмемо да су ту кажњени не само учитељи него и родитељи, који су подносили школске трошкове, и деца која су уписана у школу, онда се види, да се овакав поступак према школи и просвети ни чим правдати не да, па ни најужим партијским гледиштем. Према оваквом стању ствари ревизија би била излишна, јер би само констатовала ово жалосно стање школске наставе у овој школској години, које је и нама без ревизије познато.

Ну, кад се говори о овој ствари, ја сам мишљења, да се влада постара да учитељима даде могућност да они буди вредни и марљиви школски радници, а то је да спрече законом премештање учитеља онда, кад није време, т. ј. за време школске године. И ако се тако учини даће се највећа сатисфакција свима. Тек тада би могли сваког школског радника или према труду и раду унапредити, или немарљивог опоменути и казнити.

Ја због ових ненормалних прилика усвајам предлог г. министра просвете и са мирном савешћу гласам, да у овим тешким приликама, кроз које је школа у овој школској години прошла, без кривица наших учитеља, не буде ревизије.

Драгутин Дединац — Мене је покренуо да говорим о овом питању г. Стојан Новаковић. Он је доиста навео неке прилике, са којих би требало усвојити предлог Г. Министра Просвете и Црквених послова, а да се у будуће стане на пут тима злоупотребама са учитељима и професорима гимназијским. Ја сам мишљења таквог да би требало узаконити, да се у будуће учитељи у току школске године не могу премештати а исто тако и професори гимназијски, само да то може да буде искључиво у месецу Августу. Молим г. г. посланике да ме потпомогну у овом предлогу. (нико га не потпомаже чује се: учините нарочити предлог).

Потпредседник — Ваш предлог нема места сада јер је друга ствар на дневном реду.

Милан Ђурић — На приговор поштованог посланика г. Стојана Новаковића, који је заиста врло спреман, особито на књижевном пољу — где каже: да би требало одредити ревизију бар за оних 700 учитеља, који нису премештани., имам да кажем ово: Свима је познато да је управо код нас било болесно стање у читавој земљи, да се по свима гранама друштвеног живота од 9 августа прошле године до 1 априла ове године осећало неспокојство, немир и назадак, па због тога нису могли ни радити мирно и спокојно ни они учитељи свој посао, који нису били премештани јер је та болест, или то зло политично и на њих упливисало. Јер, гледајући како се једни премештају у Јануару из места у место, бојали су се да то и са њима не буде, па нису могли мирно ни да раде. Било је случајева да учитељ није имао прилике ни да позна наставу ни школу а ни децу, јер није никаква тајна, да се догађало да је један учитељ гоњен по 5 пута; н. пр. из Врања чак у Златибор, па је у том далеком путу по оној цичи и зими изгубио троје деце. Као што је на пр. учитељ Јован Поповић изгубио троје деце; да су другог учитеља именом Недељка, који је имао јединаче дете терали испод Јавора, по цичи и мразевима па је то једино благо свога живота у путу изгубио. Таквих је случајева много било, које не желим да се икада понове у нашој домовини, а који су нашу омладину и наставу спречили у напретку. И заиста добро је казао један од предговорника да Министарство Просвете пређе ништа друго није ни било него Министарство Унутрашњих дела, него ја хоћу да кажем да није само то, него и да је оно било у рукама људи, који нису имали срца ни памети, јер су били занесени партиском страшћу па су као синови ове земље радили на штету наставе, на пропаст своје омладине, а нису радили онако као што наша народна изрека вели: да на млађима свет остаје. Дакле нису ништа радили у корист наставе и наше омладине.

Можемо ли допустити да се то дешава и даље у будућности? Не можемо. Шта је са учитељима зимус рађено, то је свима вама добро познато. Кад човек метне руку на срце, и сети се оних несрећа, које су учитеље снашазиле, онда ће сви признати да је то велики губитак за нашу школу, за нашу просвету. Да не би тога у будућности било, да би се свачији ћеф и самовоља спречила, ја држим да треба г. министар просвете да се побрине да нам на идућој Скупштини спреми нов наставни план за основне школе, да се њима свачија самовоља у границе сведе, те да она као гуја не бљује свој отровни јед на српску школу и омладину. То је што сам имао да кажем о томе жалосном стању, о оним зимушњим хијенама, које су се биле дигле против школске наставе, против омладине, против будућности наше.

Љуба Јоксимовић — Господин Ђока Стојковић у свом говору казао је: да се чуди, како су могли либерали и Јеврем Илић начелник Министарства Просвете да буде онакви какви су били за време своје владавине, да премештају учитеље с једног краја на други без икакве потребе и без икаквог разлога. Ја држим да госп. Стојковић не треба никако томе да се чуди, јер он прати историју нашег народа, и он зна да су либерали увек такви били кад год су на влади били. Тражити од либерала, да они буду заштитници просвете, то би значило, као од глувог човека тражити да буде музикалан, или од слепог човека, да зна разликовати боје. Према томе, могли би извести овакав закључак, кад год би либерали дошли на владу, ма какве законе доносили, они би то исто чинили. С тога мислим, да немају право она господа, која мисле, да би се законима могла спречити либерална самовоља, не дај Боже да на владу дођу, јер ви знате да су они и друге законе газили.

Наставиће се)

Одговорни уредник Ранко Петровић Штампа српско-краљев. државне штампарије